

► Publieksevenement met dieren

Aanvullend advies hygiëne en infectiepreventie

Verhoogd risico op infectieziekten

Eerder heeft u als organisator een document ontvangen met basisadviezen hygiëne en infectiepreventie bij evenementen. Bij sommige evenementen is er een verhoogd risico op infectieziekten door de aard of omgeving van het evenement, zoals bij evenementen waarbij dieren aanwezig zijn. Daarom ontvangt u een aanvullend advies.

Maatregelen

Dieren kunnen ziekteverwekkers overdragen op mensen. Deze ziekten worden zoönosen genoemd. Voor meer informatie over zoönosen, zie de RIVM-webpagina **ZIEK DOOR DIER**. Kunnen bezoekers, vrijwilligers en/of medewerkers in contact komen met dieren? Neem dan hygiënemaatregelen volgens de onderstaande normen om de kans op besmetting met zoönosen te beperken.

Indien u een vergunning heeft ontvangen van de gemeente voor een evenement waarbij dieren betrokken zijn, ga dan na of u het evenement moet aanmelden bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Bij twijfel neem contact op met de NVWA. Houd rekening met verschillende aanmeldtermijnen:

- evenementen met evenhoevigen: aanmelden 30 dagen van tevoren
- evenementen met postduiven: aanmelden 8 dagen van tevoren
- evenementen met gezelschapsdieren: aanmelden 2 weken van tevoren

AANMELDEN BIJ NVWA.

Technische Hygiëne Zorg

Mocht u vragen hebben over de onderstaande beschreven maatregelen, bel gerust. We staan u graag te woord. U kunt ons bereiken via telefoonnummer:

T 088 - 880 50 78 (optie 4)

of stuur een mail naar:

evenementen@ggdzl.nl

Dit advies is tot stand gekomen door:

- **HYGIËNERICHTLIJN VOOR EVENEMENTEN** (RIVM)
- **ZIEK DOOR DIER** (RIVM)

Om medewerkers en bezoekers van het evenement zo goed mogelijk tegen infectieziekten te beschermen, is het belangrijk dat dieren gezond zijn. Worden er toch dieren ziek op het evenement, dan moet het risico op besmetting naar andere dieren en mensen zo klein mogelijk worden gemaakt.

Hygiënenormen gezonde dieren:

Houd een logboek bij waarin het volgende staat:

- › de aantallen en soorten dieren met (indien van toepassing) identificatiekenmerken en informatie over de gekregen vaccinaties;
- › aan- en afvoer van de dieren en bijbehorende data;
- › bijzonderheden m.b.t. eventuele ziekten van de dieren;
- › controle door de dierenarts, bevindingen en eventueel ingestelde therapie.

Voorkom dat bezoekers in contact kunnen komen met dode of zieke dieren.

Hanteer een juist hygiënebeleid m.b.t. uitbraak van ziektes:

- › Zet verdachte dieren in quarantaine.
- › Schakel een dierenarts in bij verdenking van een uitbraak van ziektes.
- › Reinig en desinfecteer/steriliseer besmette materialen.
- › Maak de uitbraak duidelijk kenbaar en informeer de bezoekers.
- › Stel medewerkers op de hoogte van de maatregelen.

Huisdieren zijn alle dieren die thuis worden gehouden zoals honden, katten, vissen, vogels en reptielen. Meer informatie over ziekten die huisdieren kunnen overgedragen vindt u op de [RIVM-webpagina Huisdieren](#). Onder boerderijdieren vallen dieren zoals varkens, koeien en geiten.

Hygiënenormen huis- en boerderijdieren:

- › Was de handen na contact met dieren of mest.
- › Laat een dier niet in het gezicht likken.
- › In geval van een krab of een beet: spoel de wond goed schoon met stromend lauw water. Neem contact op met de medische zorg van het evenement als een bezoeker of medewerker is gebeten.
- › Indien van toepassing: laat het (huis)dier vaccineren, ontworm regelmatig, en bestrijd vlooien, luizen en teken. Overleg eventueel met de dierenarts.
- › Zorg ervoor dat de (kinder)boerderij voldoet aan het [GD Keurmerk Zoönosen](#).

De papegaaizenziekte (psittacose) is een van de bekendste ziekten die overdraagbaar is van vogels op mensen. Mensen die ziek worden, kunnen verschillende klachten hebben, zoals een griepachtig ziektebeeld met koorts, of een ernstige longontsteking. In Nederland krijgen mensen regelmatig psittacose. Omdat vogels door stress meer bacteriën kunnen uitscheiden, moet u bij evenementen met vogels maatregelen nemen om het risico op verspreiding te verkleinen. Zo beschermt u mensen én gezonde vogels.

Een andere ziekte die bij vogels kan voorkomen is vogelgriep (aviaire influenza). Dit kan gevolgen hebben voor een evenement met vogels. Controleer bij de [NVWA](#) of er beperkingen zijn.

Hygiënenormen vogels:

- › Laat alleen gezonde, schone vogels toe op het evenement. Zonder een zieke vogel meteen af van het publiek.
- › Spreek met de eigenaren van de vogels af dat zij het u melden als bij een vogel tot 6 weken na het evenement de psittacose wordt geconstateerd.
- › Worden er tijdens of kort na het evenement vogels ziek, en passen de verschijnselen bij psittacose? Meld dit dan aan de NVWA. Adviseer de eigenaren contact op te nemen met een dierenarts.

Dierverblijven zijn aan specifieke bouw- en inrichtingseisen verbonden. Dit is niet alleen belangrijk voor de dieren, maar ook voor bezoekers. Zij kunnen ziek worden door direct contact met dieren en hun mest.

Hygiënenormen bouw- en inrichting van dierverblijven:

- › Zorg dat de bodem van dierverblijven glad en afwasbaar is.
- › Zorg ervoor dat (vogel)verblijven goed schoon te houden zijn, zorg voor voldoende ventilatie en vermijd de verspreiding van stof.
- › Plaats nabij de in- en uitgang van de dierverblijven een wastafel met stromend water, een zeepdispenser, wegwerphanddoekjes en een afvalbak, waar bezoekers, eigenaren en medewerkers hun handen kunnen wassen na contact met dieren.
- › Zorg dat bezoekers niet in aanraking kunnen komen met het drinkwater en eten van de dieren. Plaats drinkbakken buiten bereik van bezoekers.
- › Laat bezoekers niet in de buurt van mest of dierlijk afval komen.
- › Plaats geen eettafels dicht bij de dierverblijven en zorg dat eetgelegenheden zo ver mogelijk uit de buurt staan van de dierverblijven. Laat bezoekers en medewerkers niet eten en drinken in en rond de dierverblijven.
- › Zorg voor speciale uitlaatplekken voor dieren zonder vast verblijf (zoals honden en katten).
- › Zorg voor een plek buiten het dierverblijf waar spullen zoals kinderwagens, tassen en jassen kunnen worden neergezet, zodat zij niet in aanraking komen met het dierverblijf.

Op evenementen waar ook dieren zijn, kunnen ziekteverwekkers zich gemakkelijk via mest en voerbakken verspreiden. Het is daarom belangrijk dat dierverblijven goed worden schoongehouden.

Hygiënenormen schoonmaak dierverblijven:

Zorg voor voldoende dierenverzorgers die verantwoordelijk zijn voor de schoonmaak en hygiëne van dierverblijven. Zorg ervoor dat deze medewerkers op de hoogte zijn van eventuele infectierisico's, bijvoorbeeld voor zwangere dierenverzorgers.

Stel een schoonmaakbeleid op voor de dierverblijven. Hier moeten in ieder geval de volgende punten in staan:

- › was de handen na het schoonmaken van de dierverblijven en na contact met de dieren;
- › draag beschermende werkkleding met laarzen en werkhandschoenen;
- › verwijder strooisel, mest en voerresten minimaal dagelijks;
- › voorkom dat er mest ligt op de paden en plaatsen waar bezoekers rondlopen;
- › voorkom dat er na het schoonmaken grote plassen water achterblijven.

Omdat dieren mogelijke ziekteverwekkers met zich mee kunnen dragen, is het belangrijk dat u bezoekers op de hoogte stelt van de regels omtrent de aanwezige dieren. Voor meer informatie, zie de [RIVM-webpagina Ziek door dier](#).

Hygiënenormen informatie voor bezoekers:

Geef bezoekers in ieder geval de volgende informatie:

- › wanneer de handen te wassen, bijvoorbeeld na het voeren van dieren;
- › hoe de handen te wassen;
- › raak zo min mogelijk het gezicht aan als de handen nog niet zijn gewassen;
- › eet en drink niet in en rond de dierverblijven;
- › vermijd als zwangere contact met schapen, geiten en lammetjes en met mest.

Zijn er vogels op het evenement of organiseert u een specifiek vogelevenement? Informeer de bezoekers over de papegaaizenziekte, door uit te leggen:

- › hoe mensen de ziekte oplopen en welke ziekteverschijnselen er zijn (zoals griepachtige klachten met koorts of ernstige longontsteking);
- › dat bezoekers met deze ziekteverschijnselen binnen 4 weken na het evenement naar de huisarts moeten. Benadruk dat ze de huisarts melden dat ze bij een vogelevenement zijn geweest.

Dieren kunnen ziekteverwekkers op verschillende manieren doorgeven aan mensen.

Rechtstreekse besmetting

Dit gebeurt bijvoorbeeld door het aaien of knuffelen van een dier. Ook een krab of een beet kan iemand ziek maken. Verder kunnen mensen besmet raken door het eten van een besmet dierlijk product, zoals melk, vlees en eieren.

Indirecte besmetting

Dit kan bij kinderen bijvoorbeeld gebeuren via het zand in de zandbak. Een hond of kat poept in de zandbak en dat komt aan de handen van een kind. In de ontlasting van de hond of kat kunnen ziektekiemen zitten. Ook muggen, vliegen of teken kunnen soms ziek maken als ze besmet zijn met een ziekteverwekker. Zo kunnen mensen via een tekenbeet de ziekte van Lyme krijgen.

Hygiënenormen bij dieren beet- krab- of steekincidenten:

- Bij onbeschadigde huid:
huid direct en grondig spoelen met water of indien voorhandig met fysiologisch zout en ontsmet met een huiddesinfectans. Geen verdere actie nodig.
- Bij beschadigde huid:
laat na het accident de wond goed doorbloeden en laat de verwonde de wond of slijmvliezen grondig met water of fysiologisch zout uitspoelen. Bij wonden door apen of dieren verdacht op rabiës wordt gedurende 15 minuten gespoeld, indien mogelijk met water met zeep. Vervolgens moet een wond gedesinfecteerd worden met een huiddesinfectans: alcohol 70% of chloorhexidine 0,5% in alcohol 70%. Neem z.s.m. contact op met een arts of de GGD.
- Verwittig (indien aanwezig) z.s.m. de EHBO-post of adviseer z.s.m. een arts te bezoeken.
- Een verwonde moet altijd onderzocht en beoordeeld worden door een huisarts of Spoedeisende Hulp bij:
  - huidbeschadiging door een accident met een dier
  - blootstelling van de slijmvliezen (ogen, neusholte, mond) aan dierlijk bloed, urine of ontlasting.